

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-11-26 Nr. 429-235
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) prašymą išnagrinėti tarp jo ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. sausio 20 d. – 2024 m. vasario 12 d. iš savo asmeninės sąskaitos banke, pasinaudodamas banko jam išduota mokėjimo kortele, pareiškėjas inicijavo 4 mokėjimo operacijas gavėjams www.banxa.com, *Cro Pay* ir *Banxa Open Ocean 12756* (toliau – Gavėjai), turėdamas tikslą investuoti pinigines lėšas ir uždirbti pelno. Bendra mokėjimo kortele Gavėjams inicijuotų mokėjimo operacijų suma – 11 368,74 USD (toliau – Ginčijami mokėjimai). Taip pat pareiškėjas 2024 m. sausio 20 d. – 2024 m. vasario 12 d. atliko virtualiosios valiutos išėmimo operacijas, siekiančias 12 528, 64 USDT.

Bankas pareiškėjo inicijuotus Ginčijamus mokėjimus įvykdė ir lėšas pervedė Gavėjai.

2024 m. kovo 18 d. pareiškėjas pranešė bankui, kad buvo apgautas sukčių, ir prašė sugrąžinti Ginčijamų mokėjimų sumą. Pareiškėjas bankui paaiškino, kad su juo susisiekė moteris iš Azijos, įtikino investuoti ir iš to uždirbti pelno, todėl pareiškėjas nusprendė inicijuoti Ginčijamus mokėjimus Gavėjams. Tačiau, negavęs jam žadėto pelno ir negalėdamas iš Gavėjų susigrąžinti pinigų, suprato, kad tapo sukčiavimo auka.

Bankui atsisakius pareiškėjui grąžinti Ginčijamų mokėjimų sumą, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas Lietuvos bankui teigė, kad tapo investicinio sukčiavimo auka, ir prašė sugrąžinti tiek banko įvykdytų Ginčijamų mokėjimų sumą, tiek virtualiosios valiutos išėmimo operacijų metu išimtą sumą – 12,528, 64 USDT¹.

Atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bankas teigė tinkamai įvykdyęs paties pareiškėjo autorizuotus Ginčijamus mokėjimus. Bankas paaiškino, kad visi pareiškėjo Ginčijami mokėjimai buvo papildomai patvirtinti *3D Secure* metodu, be to, pareiškėjui tvirtinat Ginčijamus mokėjimus, bankas pareiškėją įspėjo apie galimą sukčiavimą. Bankas taip pat pažymėjo, kad dėl pareiškėjo prašomos grąžinti virtualiosios valiutos išėmimo mokėjimo operacijų sumos – 12 528, 64 USDT, bankas nėra įgaliotas spręsti pareiškėjo nuostolio atlyginimo klausimo, nes virtualiosios valiutos išėmimo paslaugas teikia kita bendrovė – *Revolut Ltd*, įsteigta Jungtinėje Karalystėje, o ne pats bankas.

Lietuvos bankas, įvertinęs banko atsiliepime pateiktus duomenis, nustatė, kad dalis pareiškėjo ginčijamų operacijų yra susijusios su virtualiosios valiutos išėmimo paslauga, kurią teikia ne bankas, o Jungtinėje Karalystėje registruota bendrovė *Revolut Ltd*, todėl 2024 m. lapkričio 22 d. raštu Nr. S 2024/(34.72.E-3403)-PR-2342 nutraukė ginčo dalies, susijusios su virtualiųjų valiutų išėmimo operacijomis, nagrinėjimą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų

¹ Pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką atskirai neišskyrė nuostolių, patirtų dėl įvykdytų Ginčijamų mokėjimų bei virtualiosios valiutos išėmimo operacijų, tačiau banko Lietuvos bankui pateikta informacija patvirtina, kad pareiškėjo kreipėsi į Lietuvos banką bendrai nurodytą patirtą nuostolį sudaro Ginčijamų mokėjimų ir virtualiosios valiutos išėmimo operacijų bendra suma.

nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Ginčas kilo dėl banko atsisakymo gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas (iš viso 11 368,74 USD) pagrįstumo.

Ginčo šalis siejo sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Tarp šalių nėra ginčo dėl Ginčijamų mokėjimų autorizuotumo², todėl šių mokėjimų autorizavimo aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant Ginčijamus mokėjimus autorizuotais.

Siekiant išspręsti šalių ginčą ir įvertinti pareiškėjo reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar bankas pagrįstai įvykdė Ginčijamus mokėjimus.

Vertinant, ar nagrinėjamu atveju bankui, kaip pareiškėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, galėjo kilti pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, svarbu pažymėti, kad autorizuotų mokėjimo operacijų įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas (nagrinėjamu atveju – bankas) neturi imperatyvios pareigos gražinti mokėtojų (nagrinėjamu atveju – pareiškėjui) jų sumų, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytus atvejus, kurie nagrinėjamu atveju nėra aktualūs, nes Ginčijami mokėjimai netenkina Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytų sąlygų, kurioms esant mokėtojas įgytą teisę atgauti tokiu būdu atliktos autorizuotos mokėjimo operacijos sumą³.

Kitais negu Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatyti atvejais banko pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, Lietuvos banko nuomone, galėtų kilti tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad bankas dėl nuo jo priklausančių aplinkybių Ginčijamų mokėjimų neįvykdė ir (arba) įvykdė juos netinkamai.

Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi, kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, nesvarbu, ar mokėjimo nurodymas inicijuotas mokėtojo, įskaitant inicijavimą per mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėją, gavėjo ar per gavėją, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

Pagal Mokėjimų įstatymo 46 straipsnį, mokėjimo paslaugų teikėjas privalo užtikrinti, kad po mokėjimo nurodymo gavimo mokėjimo operacijos suma būtų įskaityta į mokėjimo nurodyme nurodyto gavėjo sąskaitą minėtame straipsnyje nustatytais terminais, o Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta mokėjimo paslaugų teikėjo atsakomybė už mokėtojo inicijuotos mokėjimo operacijos neįvykdymą, netinkamą ar pavėluotą įvykdymą. Tai reiškia, kad šiuo atveju bankas neturėjo teisės aktuose nustatyto pagrindo pareiškėjo pateiktų Ginčijamų mokėjimų nurodymų nevykdyti.

Remiantis bylos duomenimis, pagrindo teigti, kad bankas neįvykdė Ginčijamų mokėjimų ir (arba) juos įvykdė netinkamai, nenustatyta. Ginčo byloje turimi pareiškėjo paaiškinimai leidžia daryti išvadą, kad Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti tinkamai, t. y. pagal paties pareiškėjo bankui pateiktus mokėjimo nurodymus. Banko Lietuvos bankui pateikti duomenys patvirtina, kad Ginčijami mokėjimai buvo inicijuoti pačiam pareiškėjui Gavėjų interneto svetainėje suvedus savo mokėjimo kortelės duomenis. Pareiškėjas fakto, kad jis pats inicijavo Ginčijamus mokėjimus, neginčija.

Be to, banko Lietuvos bankui pateiktais duomenimis, bankas prieš pareiškėjui patvirtinant Ginčijamus mokėjimus, pareiškėją įspėjo apie galimas sukčiavimo rizikas⁴, tačiau pareiškėjas

² Citatos iš byloje turimų pareiškėjo paaiškinimų: „I fell victim to two multi-layered scam operations run by Defi Smart Saving which involved me making deposits for a total amount of 26,769 EUR from my Revolut account to fraudulent investment firm(s).“

³ Mokėjimų įstatymo 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad turi būti tenkinamos abi šios sąlygos: 1) autorizuojant mokėjimo operaciją nebuvo nurodyta tiksli mokėjimo operacijos suma; 2) mokėjimo operacijos suma yra didesnė už sumą, kurios pagrįstai galėjo tikėtis mokėtojas.

⁴ „Do you know and trust payee? If you are unsure, don't send to them, we won't be able to help you. Remember fraudsters can impersonate others and we will never ask you to transfer crypto“.

nepaisė banko įspėjimų ir patvirtino norintis, kad Ginčijami mokėjimai būtų įvykdyti. Lietuvos banko vertinimu, minėti duomenys patvirtina, kad bankas, būdamas savo srities profesionalas, dėjo pastangas tam, kad pareiškėjas įvertintų aplinkybes ir, jeigu abejoja, neatliktų Ginčijamų mokėjimų tretiesiems asmenims, tačiau pareiškėjas pats inicijavo ir autorizavo nurodytas ginčijamas mokėjimo operacijas.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad banko atsisakymas grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas laikytinas teisėtu ir pagrįstu. Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bankui kiltų pareiga grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, pagrindo laikyti pareiškėjo reikalavimą bankui pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis